Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

DE MOLENVRIEND

Nr. 48

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

www.molens.net/landvancuijk

BESTUUR

VOORZITTER	Mari Goossens Tel. 0485-573815	D. Boutsstraat 25 5831 VN BOXMEER
SECRETARIS	Don Werts Tel. 0485-322460 Fax 0842-110623	De Aalsvoorten 20 5443 CG HAPS E-mail: molenvrienden.landvancuijk@planet.nl
PENNINGMEESTER	Perry Hendriks Tel. 0485-322872	De Vang 20 5437 BP BEERS
BESTUURSLEDEN	Walter Cornelissen Tel. 0485-478818 Stefan Willems Tel. 0485-318028	Park 8 5446 PH WANROIJ Lupine 3 5432 BT CUIJK

COMMISSIES

ARCHIEFCOMMISSIE	Tel. 0485-313647	Isabellalaan 30 5431 GW CUIJK

LEDENADMINISTRATIE	Tel. 0485-322460 Fax 0842-110623 GIRONUMMER: 4008385 *onder vermelding adres penningmeester*	De Aalsvoorten 20 5443 CG HAPS
MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK	Tel. 0485-313647 *Eenieder kan na afspraak het archief raadplegen*	Isabellalaan 30 5431 GW CUIJK
BIOTOOPWACHT LAND VAN CUIJK	Tel. 0485-313298	Moleneind 4 5431 HW CUIJK

DE MOLENVRIEND 48

Colofon

Jaargang 18, nummer 3, oktober 2002
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht in 1984.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is • 10,--. Aanmelding kan geschieden door het bewuste bedrag te storten op de girorekening van de vereniging. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers • 0,70.

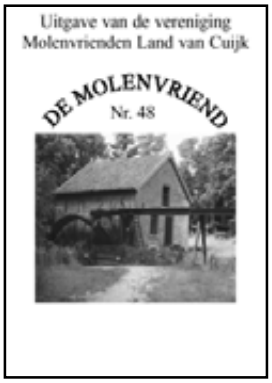

REDACTIE	*Harry Daverveld* *Peter Simons* *Ben Verheijen*	*Frits Harteman* *Marko Sturm*
REDACTIEADRES	*Bilderbeekstraat 23* *of e-mail: j.m.sturm@tn.utwente.nl*	*5831 CW BOXMEER*
VERDER WERKTE(N) MEE	*John Houben, Harrie Kaanen, Don Werts en Stefan Willems*	
ILLUSTRATIES	*Jan van Haren, Frits Harteman, Harrie Kaanen, Karel Siebers, Marko Sturm, Sytske Verkerk en Don Werts*	
VOORPAGINA	*De "Bovenste Plasmolen" te Plasmolen, zie het artikel in dit nummer (foto F. Harteman)*	

In dit nummer

pagina 2 **Colofon**
pagina 3 **In dit nummer**
Van de redactie
pagina 4 **Mededelingen van het bestuur**
pagina 5 **In memoriam**
pagina 6 **In memoriam**
pagina 7 **Een molen in Noord-Limburg**
een kennismaking met de Bovenste Plasmolen
door: Frits Harteman
pagina 11 **Opening Brabants Molenweekend**
door: Don Werts
pagina 12 **De "Moulin de Buglais"**
verslag van een molenbezoek tijdens de vakantie
door: Marko Sturm
pagina 15 **Jaarverslag 2001 van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk**
door: de secretaris en de redactie
pagina 17 **Watergebruik van de Molenbeek**
waarom watermolens net zoals windmolens soms niet kunnen draaien...
door: Harrie Kaanen
pagina 18 **Oeffeltse molenaars leveren succesvolle examenkandidaten**
door: Stefan Willems
pagina 19 **Aan de licht**
een molenaar stelt zich voor
door: John Houben
pagina 20 **Molens in de regio**
alle nieuws over de molens in de regio
door: Frits Harteman en Ben Verheijen
pagina 24 **Molenbezoek in de regio**
pagina 25 **Der Bauer und der Windmüller**

Van de redactie

De redactie is verheugd U na twee goed gevulde nummers van de huidige jaargang van De Molenvriend, reeds in oktober het derde nummer te kunnen presenteren. We hopen dit streven van minstens drie volledige nummers per jaar vol te kunnen houden.

Zonder de kopij die ons toegezonden werd door leden en andere mensen die bij het molengebeuren in het Land van Cuijk betrokken zijn, zou dit nooit gelukt zijn. De redactie moedigt iedereen dan ook vooral aan hiermee door te gaan!

Ondanks het feit dat de we de afgelopen zomer met een extreem lange periode van windstilte te maken hadden, valt er toch genoeg op molengebied te melden, zoals U kunt zien aan de inhoud van dit nummer.

De redactie hoopt dat er in dit nummer weer voor ieder wat wils staat en wenst U veel leesplezier toe.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

Samenwerking met de kop van Noord-Limburg

Al geruime tijd is er binnen de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk gesproken om het werkgebied uit te breiden. Dit door de kop van Noord-Limburg toe te voegen aan het werkgebied van de vereniging. Medegedeeld kan worden dat de kogel door de "molen" is. De kop van Noord-Limburg, bestaande uit de gemeenten Mook en Middelaar, Gennep en Bergen, worden toegevoegd aan het werkgebied. Wel moet als kanttekening gemeld worden dat voorlopig de naam "Molenvrienden Land van Cuijk" behouden blijft. In ons logo zal wel vermeld worden Land van Cuijk en Noord-Limburg.

Naar aanleiding van bovengenoemd feit is er een prwerkgroep opgericht die de website, foldermateriaal en de verenigingsstand gaan aanpassen, zodat de molens uit Noord-Limburg hierin opgenomen zullen worden. Tevens zal er begin november een bijeenkomst zijn waar de molenaars uit het Land van Cuijk en Noord-Limburg uitgenodigd worden om bijgepraat worden over o.a. bovengenoemde verandering.

Wervingsactie

Binnen het bestuur wordt ook gewerkt aan een draaiboek om in het voorjaar weer te starten met een actie om molenaars te werven in het Land van Cuijk en Noord-Limburg. Hierover volgt op een later tijdstip meer informatie.

Terugblik op de afgelopen periode

Terugkijkend op de afgelopen maanden kunnen we opmerken dat de opening van het Brabants Molenweekend op de Mariamolen in Haps een groot succes genoemd kan worden. Gekoppeld aan de opening is tevens het feit herdacht dat 200 jaar geleden de Mariamolen werd gebouwd. Nadat een aantal gastsprekers, waaronder de Burgemeester van Cuijk, dhr. Schoots, een woord richting de vele aanwezige belangstellenden hadden gericht, lichtte de burgemeester de vang. Hiermee werd het Brabants Molenweekend officieel geopend.
De twee daarop volgende dagen werden de opengestelde molens druk bezocht.

Op 18 juni j.l. slaagden Walter Cornelissen en Stefan Willems op standerdmolen Zeldenrust in het Brabantse Geffen voor hun molenaarsexamen. Beide molenaars hebben ondertussen de "draai" gevonden op hun molen in respectievelijk. Wanroij en Cuijk.

namens het bestuur: Stefan Willems

Agenda

12 oktober
Brabants-Vlaamse contactdag te Deurne

5 november
Molenaarsbijeenkomst Café de Batavier,
Lepelstraat 3, Wanroij
Aanvang 20.00 uur

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

In memoriam

Op 11 september jongstleden is van ons heengegaan Anny Meulensteen-Groothusen. Zij was dochter van molenaar Groothusen van de vroegere standerdmolen bij de spoorlijn in Beugen. Op verzoek van haar echtgenoot Nol Meulensteen, lid van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk en trouw bezoeker van molen “Martinus” te Beugen, staat hier de tekst van het bidprentje afgedrukt.

de redactie

Molens draaien niet van de wind die voorbij is.

Een herinnering aan

Anny Meulensteen-Groothusen

Zij werd geboren op 17 februari 1925 te Beugen en overleed thuis op 11 september 2002.
Sinds 26 november 1957 was zij gehuwd met **Nol Meulensteen**.
Na de uitvaartdienst hebben we haar begraven op het R.K. kerkhof te Beugen.

Een hart van goud
Dat klopte voor ons en velen
En plotseling is het stil...

Anny is niet meer
Vertel het aan haar familie
Vertel het aan de buren
Vertel het aan alle mensen

Anny is niet meer
Een hart van goud
Lief, gastvrij voor iedereen
Altijd samen delen

Vertel het aan alle bloemen
Vertel het aan alle vogels
Vertel het aan alle dieren in het veld

Anny is niet meer
Een hart dat immer klopte voor ons en velen
Altijd bezorgd en altijd wist te sturen
Stond voor normen en waarden
Overal behulpzaam en nergens vooraan
In stilte wist te relativeren

Vertel het aan de wolken en de regen
Vertel het aan alle winden
Vertel het aan alle molens

Anny is niet meer
Een hart van goud
Dat immer klopte voor ons en velen

Vertel het aan de blauwe hemel
Vertel het aan de zon
Vertel het aan de maan en de sterren

Een hart van goud
Dat immer klopte voor ons en velen
Kinderen en kleinkinderen waren jouw grote trots

Vertel het aan Frank en Erik
Vertel het aan Esty en Danique
Vertel het vooral aan Max en Noor

Een hart van goud
Dat immer klopte voor ons en velen

Anny is niet meer
Anny Groothusen is niet meer
Anny Meulensteen-Groothusen is gestorven

Wij allen; pap, kinderen en kleinkinderen
Zullen je tot in lengte van dagen gedenken
En je onvoorstelbaar missen

En plotseling is het stil...

Voor uw medeleven en belangstelling bij het afscheid van mijn lieve vrouw, ons mam en onze trotse oma, zeggen wij u hartelijk dank.

Pap
Kinderen en kleinkinderen

In memoriam

Op 14 oktober jongstleden is Herman van den Besselaar overleden. Herman van den Besselaar was de laatste eigenaar en molenaar van molen “De Hoop” te Beers en heeft eveneens enkele jaren op de Mariamolen te Haps gedraaid. Kortgeleden had de huidige molenaar van de Maria, Don Werts, nog afgesproken om samen met Herman van den Besselaar te gaan malen, zodra de molen weer maalvaardig zou zijn. Zo ver heeft het helaas niet kunnen komen.

Na een plechtige uitvaartdienst op vrijdag 18 oktober in de parochiekerk van de H. Lambertus te Beers, is Herman van den Besselaar begraven op het R.K. parochiekerkhof aldaar.

Diverse molenaars hebben bij gelegenheid van het overlijden van één van de laatste beroepsmolenaars van het Land van Cuijk hun molen in de rouw gezet, onder andere de molen van Haps bracht op deze wijze een laatste eerbetoon. Hieronder staat een deel van de overlijdensadvertentie opgenomen.

de redactie

Een man die de wereld heeft omarmd
met een intensheid, blijmoedigheid en ernst
die een ieder wist te vangen
met zijn humor en warme lach
heeft afscheid van ons genomen

Intens verdrietig, maar dankbaar terugdenkend aan alle fijne jaren samen geven wij u kennis dat, geheel onverwacht is overleden, mijn allerliefste man, ons pap en onze lieve opa

Herman van den Besselaar

echtgenoot van

Angelie Martens

Haps, 25 december 1928 † Linden, 14 oktober 2002

Beers: Angelie van den Besselaar-Martens
Haps: Conny en Kees
Herma, Anna, Bertus
Haps: Marieke en Bart
Wouter, Michel
Beers: Jacko en Nancy
Lynn, Malou, Nina
Beers: Hans en Yvonne
Gijs

Een molen in Noord-Limburg

De Bovenste Plasmolen

Inleiding

In de laatste drie nummers van de Molenvriend verschenen artikelen over de draaivaardige windmolens in de kop van Noord-Limburg. Afgezien van de in restauratie zijnde windmolen Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide, staat er echter, zoals bij de molenliefhebbers bekend mag zijn, ook nog een watermolen in dit gebied, welke enkele jaren geleden geheel gerestaureerd is. Hoewel er reeds veel over deze molen gepubliceerd is, zijn wij van mening dat het verhaal over de molens in de "kop" van Noord-Limburg niet compleet is als deze unieke watermolen in deze rubriek niet zou worden meegenomen. Uniek ja, want waar vind je in ons land een molen waarvan een koppel stenen kan worden aangedreven door een rad dat zowel een bovenslag- als middenslagwerking heeft en als het nodig mocht zijn ook door middel van een motor aangedreven kan worden. Het betreft hier zoals boven aangegeven De Bovenste Plasmolen in de buurtschap Plasmolen van de gemeente Mook en Middelaar.
Deze molen is gelegen aan de St.-Maartensweg 1 aan de voet van de St.-Maartenberg van het landgoed St.-Jansberg.

Het vorig jaar afgebrande hotel De Plasmolen aan de overkant van de weg was oorspronkelijk ook een watermolen. Deze molen lag lager vandaar dat "onze" watermolen "de bovenste" wordt genoemd. Ook "de onderste" watermolen heeft een hele geschiedenis achter de rug. Mogelijk dat wij t.z.t. daarop terug komen.

Geschiedenis

Volgens het informatiebord aan de molen moet de oorsprong van de molen in de 14e eeuw liggen. Of hiervoor bewijzen zijn in de vorm van vermeldingen of anderszins, is ons niet bekend. De muurankers aan de oostzijde van de molen geven weliswaar het jaartal 1725 weer, doch in dit jaar is de molen – die toen dienst deed als papiermolen – verbouwd. De molen heeft in de loop van zijn bestaan vele eigenaren uit verschillende geslachten gekend. In dit artikel zullen wij van het laatste geslacht t.w. de familie Verschuer uitgaan. In 1862 ging de molen over in eigendom van Baron Frans Johan Anne van Verschuer waarna in 1886 zijn zoon Baron Adriaan Daniël van Verschuer het beheer overnam. Na diens overlijden in 1924 kwam de molen met het landgoed in het bezit van een groot aantal erfgenamen die het landgoed met uitzondering van o.a. de molen verkochten. Uiteindelijk werd in 1980 zijn dochter Emma Elisabeth Mathilde van der Biezen - barones van Verschuer de enige eigenaresse. Zij bracht de molen in 1995 onder in de Stichting "De Bovenste Plasmolen 1725". Deze stichting heeft zich ingezet voor de restauratie van de molen die sinds zijn stillegging in 1944 (oorlogsschade) in zeer ernstig verval was geraakt. Verder is een van haar doelstellingen *"de molen maalvaardig te houden en het oorspronkelijke natuurlijke karakter van de molen en de molenomgeving te bewaren"* zoals die in de brochure Restauratie van de Bovenste Plasmolen worden weergegeven. Gezien de ligging van de molen is

De gemetselde afvoer in "Het groene water" laat water in de Molenbeek stromen. Vervolgens kan met dit water het waterrad als bovenslagrad gebruikt worden.

De maalsluisjes voor het bovenslagrad (boven) en het middenslagrad (rechts). Op de foto's is tevens te zien dat de molen in een schitterende groene omgeving staat.

dit met name waar sprake is van de molenomgeving, zonder de andere doelstellingen tekort te doen, een doelstelling waarmee iedereen het eens zal zijn.

Restauraties / Verbouwingen

Het is bekend dat molens in de loop van hun bestaan diverse reparaties c.q. restauraties ondergaan. Met deze molen is het niet anders. Belangrijk te weten is dat ze bijv. in 1725 is vernieuwd – zie de muurankers – en dat ze in 1846 van papiermolen is omgebouwd tot korenmolen. Uiteraard heeft deze molen als papiermolen ook een hele geschiedenis achter de rug maar het gaat in het bestek van dit artikel te ver om hier uitvoerig bij stil te staan. Bovendien hebben anderen dit al grondig gedaan zodat wij u hiervoor gaarne willen verwijzen naar het artikel hierover in "Rond de Grensteen" (zie Bronnen). Wij zullen ons beperken tot de restauratie die in de periode 1998-1999 is uitgevoerd door Beijk Molenbouw B.V.

Waterrad

Oorspronkelijk had de molen een houten bovenslagrad van 2,31 meter en een breedte van 63 cm hetgeen later vergroot wordt. De diameter bedraagt dan 3,66 en de breedte 0,92 meter. Weer later werd dit rad vervangen door een groter. Uiteindelijk kreeg het een groter houten rad met een diameter van 7,14 meter en een breedte van 0,64 meter. Dit rad moest weer plaats maken voor een ijzeren rad dat bij de onlangs uitgevoerde restauratie geheel vervangen is. Resten van dit oude rad liggen als curiositeit bij de molen. Het nieuwe rad is vervaardigd door de BAM NBM Rail B.V. en heeft 80 schoepen, een middellijn van 7,14 meter en een breedte van 72 cm. De schoepen zijn niet aan het rad gelast maar d.m.v. klinknagels aan de ringen bevestigd. Voor de overige bevestigingen zoals de spaken aan de as zijn bouten gebruikt opdat het rad identiek is aan het oude waterrad.

Wateraanvoer

Zoals gezegd is de molen uitgerust met een waterrad dat zowel als bovenslag- of als middenslagrad dienst kan doen. Hiertoe zijn twee wateraanvoeren aanwezig. Voor gebruik als bovenslag wordt water benut dat afkomstig is uit een vijver met een kunstmatige dam, gelegen op de helling van de St.-Maartensberg, ook wel genoemd het Groene Water. Het water wordt vandaar via een vierkante verstelbare overloop, in de Molenbeek geleid, waarna het via deze beek in de molenkolk komt. Vervolgens stroomt het via de maalsluis in een ijzeren goot op een stellage naar de molen. Aan het einde van deze goot bevindt zich ter hoogte van het rad een opening waardoor het water op het rad terechtkomt, echter niet recht boven het rad doch even er voor zodat het rad in dezelfde richting draait als bij gebruik als middenslagrad. De aanwezige molenaars gebruiken de term "nekslag" in plaats van "bovenslag". Voorts bevindt zich in de goot voor het rad een afsluitbare afvoerpijp die dienst doet als "lossluis" bij een teveel aan water, zodat dit niet over het rad hoeft weg te vloeien. Bij toepassing van het rad als middenslag wordt het rad via een maalsluis gevoed door het water uit de bij de molen gelegen molenvijver die op zijn beurt gevoed wordt door een beekje waarvan het water weer afkomstig is van de Helbeek. Om tot een verbeterde aanvoer van het water te komen is bij de laatste restauratie de waterhuishouding gedeeltelijk verlegd. Tussen het rad en de molenvijver bevindt zich een maalsluisje. Na dit sluisje wordt het

Bij de restauratie van de molen werd onder andere de motor uit de molen genomen om hem geheel te kunnen reviseren.

water onder de grond door d.m.v. een buis naar een goot geleid vanwaar het in de schoepen van het rad vloeit. Deze goot kan gedeeltelijk worden opgehaald waarbij het water dan over de ark onder het rad kan wegstromen. Je zou kunnen zeggen dat deze goot dan dienst doet als lossluis. De twee molenvijvers, beken en molenkolk zijn eigendom van de Vereniging Natuurmonumenten die ook hun restauratie inclusief de omlegging van de beek heeft uitgevoerd.

Molenaars

Tijdens de periode dat de molen dienst deed als productiemolen werd hij door de eigenaar(s) verpacht. In het papiertijdperk was dit uiteraard aan papiermakers. Toen de molen werd omgebouwd tot meelmolen kwam de familie Van Uum, die al werkzaam was op de "onderste" molen, in beeld met name Gerhard van Uum en later diens weduwe. Gerhard werd opgevolgd door J. van Uum. Diens taak werd weer overgenomen door Karel van Uum. De laatste beroepsmolenaar was Alphons Verouden - een kleinzoon van Karel van Uum. Alphons stond in de streek bekend als een uitstekend molenaar die bovendien tijdens de oorlogsjaren de mensen uit de omgeving hielp door stiekem wat van hun graan te malen. Hij is helaas door oorlogsgeweld in 1944 om het leven gekomen. Heden wordt de molen bemalen door ons lid en vrijwillig molenaar Karel Siebers uit Middelaar.

De molen

Een bezoek aan de molen is alleszins de moeite waard al was het alleen maar om zijn ligging in het prachtige molendal van het landgoed Sint- Jansberg. Maar onze interesse ging uiteraard in de eerste plaats uit naar zijn functie als molen. Derhalve togen wij op een mooie zaterdagmorgen in juli op weg naar de Plasmolen. Daar aangekomen werden wij gastvrij ontvangen door de aanwezige molenaars en de heer en mevrouw Van der Biezen - van Verschuer.
De molen bestaat uit drie "verdiepingen" t.w. de zolder, de steenzolder en de kelder.

De zolder is bereikbaar via een vaste trap en wordt, afgezien van wat opslag van kleinigheden, niet gebruikt. Opvallend zijn hier de poppen onder de dakpannen. Aan de noordzijde bevindt zich hier een luik en aan de zuidzijde een raam. Deze zolder moet ooit hebben dienstgedaan als droogzolder voor het papier en later voor opslag van graan c.q. meel.

Van buiten komt men de steenzolder binnen via een stenen trapje. Er liggen twee koppels stenen, waarvan het linkse uit kunststenen bestaat en het rechtse uit blauwe stenen. Beide koppels hebben een onderaandrijving. De steenkuipen zijn geheel nieuw en de stenen zijn gerestaureerd waarbij hun diameter zodanig kleiner is geworden dat we nu van 14'er stenen kunnen spreken. Er bevinden zich twee luiwerken op deze zolder. Een luiwerk dient om het meel vanuit de kelder omhoog te luien en met het andere luiwerk kan men de zak graan op de steenkuip plaatsen. De koppen van de zolderbalken zijn behandeld met epoxytar zodat hun authenticiteit bewaard is gebleven welke behandeling overigens ook bij de overige balken in de molen is toegepast. In een ver verleden moet er in de oostzijde van de muur, dus aan de kant van het waterrad, een raam of deur of iets dergelijks gezeten hebben. Men heeft die opening bij een vorige restauratie c.q. verbouwing dichtgemetseld waarbij onder meer gebruik is gemaakt van "Romeinse dakpannen". Om deze zichtbaar te laten blijven heeft men tijdens de laatste restauratie deze plaatsen niet aangesmeerd. Via een vaste trap komt men in de kelder.

In de kelder zien we de twee meelpijpen met aftappunten. Voorts is hier het ijzeren gangwerk aanwezig waarvan de raderen om en om zijn uitgevoerd met houten kammen. Het spoorwiel wordt niet rechtstreeks door het waterwiel aangedreven. Er bevindt zich tussen deze beide raderen n.l. nog een rad dat de over-

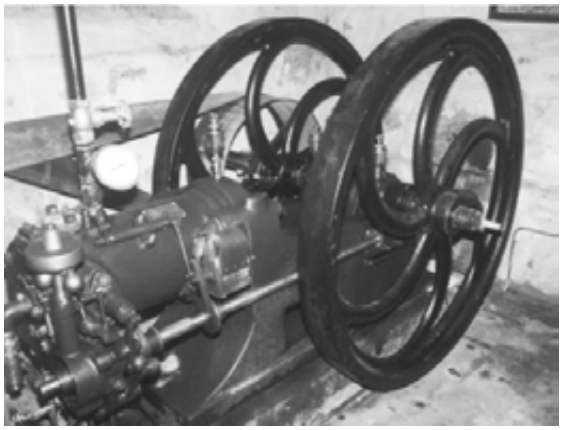

Hulpkrachtbronnen zoals deze motor van Ernst Kook uit Keulen komt men vandaag de dag niet zo vaak meer in molens tegen.

brenging naar het spoorwiel tot stand brengt. De overbrengverhouding is 1 : 17,2. De beide rondsels kunnen door verticale verschuiving op hun as in- of uit het werk worden gesteld. Het geheel heeft een grondige restauratie ondergaan.
Komen we tenslotte bij de motor terecht. Deze kan als hulpkracht het rechtse koppel of beide koppels door middel van een drijfriem gekoppeld aan een as met conische overbrenging tegelijk aandrijven. Deze één-cilinder motor van het fabrikaat Ernst Kook GmbH uit Keulen, bouwjaar 1901 werd omstreeks het jaar 1910 geplaatst en is van oorsprong een gasmotor welke later is omgebouwd tot benzinemotor ofschoon hij ook op petroleum kan lopen. Bij het starten van de motor wordt voor het aanlopen de hulp van het waterrad ingeroepen. Overigens, de motor kan ook aangezwengeld worden, maar waarom moeilijk doen als het makkelijk ook gaat. Ook deze motor is geheel gereviseerd. Tijdens de vele jaren stilstand hebben souvenirjagers er zo nu en dan een "kleinigheid" van meegenomen zodat er bij de laatste revisie het een en ander opnieuw moest worden aangebracht. Tijdens ons verblijf op de molen werd de motor door de machinist Theo van de Berg uit de Plasmolen in werking gesteld. Het was een genot om de motor met zijn afwisselend "Pff"-geluid te horen lopen. Jammer dat dergelijke motoren die in het verleden toch op veel molens als hulpkracht in bedrijf waren, op veel plaatsen zo niet meeste plaatsen zijn verdwenen.

Het molengebouw is geheel opnieuw gevoegd en geschilderd, waardoor het een mooi aanzicht heeft gekregen. Voorts heeft het aan de noordzijde ter hoogte van de kelder een raam teruggekregen opdat er in de kelder voldoende licht aanwezig is om overdag zonder kunstlicht te kunnen werken. Het pannendak is vernieuwd en is gedicht, zoals we reeds schreven, met poppen. Ook de deuren en ramen zijn geheel of gedeeltelijk vernieuwd. De watergoot voor de bovenslag en de kanjel waarop deze goot rust zijn eveneens nieuw. Het geheel kan dus bij goed onderhoud weer lange tijd dienst doen tot vreugde van de stichting als eigenaar, de molenaars en… de bezoekers. Een blijdschap en voldoening die er zeker ook geweest zal zijn toen de molen op 6 mei 2000 na ruim 50 jaar stilstand en verval werd geopend door mevrouw Elly Giesbers-Verouden, dochter van de laatste molenaar Alphons Verouden.

Ten slotte nog dit; in de maanden mei tot en met oktober is de molen elke tweede zaterdag van de maand geopend van 11.00 tot 16.00 uur. Van een bezoek aan deze molen zult u geen spijt krijgen en mocht u op een andere tijd komen en de molen blijkt gesloten te zijn (en die kans is groot) dan is er altijd nog de omgeving waarvan u kan genieten.

Tekst: Frits Harteman
Foto's: Frits Harteman en Karel Siebers

Bronnen

"De Molens van Limburg"
P.W.E.A. van Bussel,
Eindhoven (1991)

"Dank zij water en wind"
A. Lamberts, J. Peeters
Venlo (mei 1982)

"Rond de Grenssteen"
Huub Spruijt
Uitg. Heemkundekring De Grenssteen
Nummer 38 (zomer 1996)

"Restauratie van de Bovenste Plasmolen"
Stichting Bovenste Plasmolen 1725
Brochure

Opening Brabants Molenweekend

Ruim 100 Brabantse molenaars komen tezamen op jarige Mariamolen

De eerste dag van de zomer in 2002 begon op zeer gepaste wijze met veel zon en een lekkere temperatuur. Wind is dan meestal ver te zoeken, zoals ook op die vrijdag 21 juni. Een opening houden van een molenweekend waarbij de wieken moeten gaan draaien na het lichten van de vang is dan ook een onmogelijke zaak.

Mariamolen
Anno 1802 Haps

Door de vang van de Mariamolen te lichten opent de burgemeester van Cuijk het Brabants Molenweekend

Niettemin werden die vrijdag de voorbereidingen getroffen om burgemeester Schoots van de gemeente Cuijk rond 19:15 uur de vang van de Mariamolen te laten lichten teneinde het derde Brabants Molenweekend van start toe doen laten gaan! Uiteraard is er op dat moment al ontzettend veel voorwerk gedaan. Reeds maanden van tevoren werd besloten de molen te Haps aan te wijzen als openingsmolen vanwege het 200-jarig jubileum dit jaar! Het college van B&W werd door de Molenstichting Noord-Brabant gevraagd voor toestemming en de openingshandeling. Een werkgroep onder de bezielende leiding van Bart Hoofs droeg zorg voor een uitgebreide campagne teneinde het weekend onder de aandacht te brengen van het publiek én de opening onder de aandacht te brengen van de collega-molenaars in Brabant.

In het Land van Cuijk initieerde molenaar Don Werts een werkgroep verder bestaande uit John Houben, Theo van Bergen, Frits Harteman en Mari Goossens om de praktische zaken rondom de molen te regelen. Een mobiel toilet moest er komen, dranghekken en bewegwijzering i.v.m. parkeerproblemen.

Een paar weken van tevoren werd met hulp van diverse molenaars uit de buurt de molen opgeruimd en schoongemaakt. Geen overbodige luxe overigens!

Altijd sneller dan verwacht, breekt de vrijdag 21 juni dan aan! Met Mari werd de feestverlichting opge-

hangen. John, Theo en Frits waren er voor de hulp met dranghekken, de vlaggen en versieringen, terwijl hun eega's druk in de weer waren met heerlijke hapjes voor de avond. Besloten werd de gereserveerde party-tenten onder bij de molen niet op te zetten, vanwege het mooie, windstille (!) weer.

Net op tijd kwamen de werkzaamheden tot een einde, toen vanaf 18:30 de eerste molenaars uit de provincie in grote getale binnenstroomde (uiteindelijk zo'n 100). Ook de naaste buren en andere genodigden waren van de partij. En als een godsgeschenk stak er ondertussen een briesje op!

Rond 19 uur arriveerde de burgemeester, die na een toespraak van hem en voorzitter Johan Vos van de Molenstichting Noord-Brabant de vang mocht lichten. Dat ging overigens niet helemaal vlekkeloos, daar de vang niet in de haak wou zakken, omdat deze bleef steken (iets wat echt nog nooit gebeurd is op deze molen en ook nooit meer zal gebeuren…).

Al met al werd het aldus een zeer gezellig en druk samenzijn van mensen. Maar liefst twee radioverslaggevers liepen er rond. En alles werd vastgelegd op gevoelige plaat door het molenaarsechtpaar Verkerk-Verheijen.

Na afloop was er (volgens traditioneel gebruik duurde de avond tot diep in de nacht met de nodige alcohol, lol, muziek, etc.) voor eenieder een aandenken aan de Mariamolen.

Tevreden terugkijkend op vrijdagavond 21 juni, wil ik bij deze dan ook de gelegenheid aangrijpen iedereen (ook degene die vergeten zijn vernoemd te worden in bovenstaand verhaal) ontzettend te bedanken voor zijn en haar bijdrage om deze avond tot een succesvolle happening te maken!

Molenaar Don Werts
Foto's: Sytske Verkerk-Verheijen
Logo: Joke Kockx

De "Moulin de Buglais"

Alhoewel dit blad vooral de bedoeling heeft de lezers te informeren over de geschiedenis en actualiteiten van de molens in onze regio, verschijnen toch met enige regelmatig artikelen over molens die onze leden "in den vreemde" bezoeken. Ik wil mij hierbij aansluiten door iets te vertellen over de Bretonse windmolen "Moulin de Buglais" die ik te Lancieux (Côtes d'Armor, in de buurt van Saint-Malo) bezocht tijdens mijn zomervakantie in Frankrijk.

De "Moulin de Buglais" is een typische Bretonse torenmolen met dwarsgetuigd gevlucht, dit type is in de streek die ik bezocht net zo algemeen als hier de ronde stenen bergmolen. De molen is eigendom van de gemeente, die hem volledig heeft laten restaureren. Voor zover ik kon zien, zou hij ook moeten kunnen draaien. In de zomer is de molen opengesteld voor bezoekers, de gemeente heeft echter geen molenaar aangesteld maar een gids, die helaas niet alles van de molen wist. In dit artikel zal ik proberen alles te vertellen waar ik samen met haar achter kon komen.

Oorspronkelijk behoorde deze molen bij een klooster, maar na de Franse revolutie werd de molen door de staat verkocht aan een particuliere eigenaar, die daar voor die tijd een heel bedrag voor moest betalen. De

De "Moulin de Buglais" te Lancieux. De molen staat altijd opgezeild om toeristen te trekken, maar draaide niet. Met opbollende zeilen zou dat ook niet de juiste kant op gaan...

molen is altijd gebruikt geweest voor het malen van granen.

Zoals ik eerder al schreef, betreft het hier een (cilindrische) torenmolen, die uit natuursteen is opgetrokken. Boven op de muur bevindt zich een verkruibare kap met een soort houten schaliën. De molen heeft een geheel houten bovenas, met door de askop borstroeden met een dwarsgetuigd gevlucht. Het zeil was

De staart en de bediening van de vang (verticale stok rechts). Ook de stenen kruipalen zijn zichtbaar.

hier niet op de authentieke wijze doorheen gevlochten, maar men had aan beide uiteinden van de scheien een zoomlat aangebracht, waar het zeil met touwtjes aan vastgeknoopt was. De molen stond altijd opgezeild om toeristen te trekken, wat soms bolle zeilen tot gevolg heeft (zie de foto).
De molen wordt gekruid met behulp van een "kruiwagen", deze wordt om een natuurstenen kruipaal gezet en met een soort verticaal windkoppel op de kruiwagen wordt de staart naar de kruipaal toegetrokken, hiervoor wordt een touw gebruikt en geen ketting. De kruiwagen was nog in de molen aanwezig. Verder zit in de buurt van de staart nog de bediening van de vang, maar daar wil ik later nog op terugkomen.

In de molen is het naar onze maatstaven allemaal erg krap bemeten. Ondanks het feit dat de molen niet groot is, zijn er twee koppels stenen, een wanmolen, een buil, een bascule en een luiwerk aanwezig. Van de meelzolder naar de steenzolder loopt een brede trap langs de muur omhoog, met de ronding van de muur mee. Van de steenzolder komen we via een laddertje in de kap.
Ondanks het feit dat het in de kap erg donker was (er was namelijk geen verlichting), heb ik toch wat details van de constructie kunnen zien. Om te beginnen wijkt de lagering van de bovenas af van wat we in Nederland kennen. De "halssteen" is gemaakt uit hout en wordt gesmeerd met varkensreuzel. Het penlager is opgesplitst in twee delen. Op circa 30 cm afstand van de pen heeft een gedeelte van de as een kleinere diameter waarop ijzeren schenen zijn aangebracht (ik kon dit zien op de oude as die buiten lag). Dit deel is zowel boven als onder omsloten door hout, terwijl het eigenlijke penlager de pen alleen van achteren ondersteunt (zie de foto). Het is een goede constructie tegen dompen van de as, maar het lijkt mij niet makkelijk om dit te smeren.

Het bovenwiel is geconstrueerd met spaken in plaats van kruisarmen en is in hout uitgevoerd, dit in tegenstelling tot de rest van het gangwerk, waar gietijzer gebruikt wordt. Het bovenwiel heeft maar hele kleine plooistukken, die de delen van de velg met elkaar verbinden. De velg is daarentegen wel vrij zwaar uitgevoerd. Om het bovenwiel zit een houten bandvang, waarvan de bediening afwijkt van wat we bij Neder-

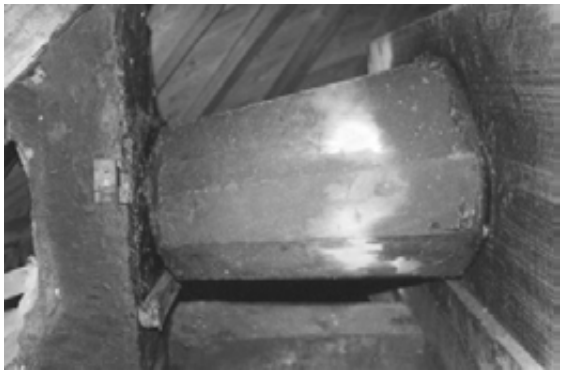

Het penlager van de bovenas

landse windmolens gewend zijn. Omdat het gevlucht van de molen niet zo groot is, is de vangbalk van de molen veel minder zwaar dan bij onze molens. De vangbalk wordt daarom niet via een overbrenging – zoals een vangtrommel of wipstok – bediend, maar direct opgetild. Hiertoe steekt het uiteinde van de vangbalk, met daaraan een stok die naar beneden gaat, uit een "puntdakje" op de kap. Door de stok beneden op te tillen en met een haak aan de muur vast te zetten, wordt de vang gelicht. Om de vang op te leggen, wordt de haak losgemaakt, zodat men de vangbalk kan laten

zakken.
Het houten bovenwiel drijft een gietijzeren schijfloop op een gietijzeren koningsspil aan. Men had de (houten) kammen van het bovenwiel gesmeerd met varkensreuzel, maar ik weet niet of dit vroeger altijd zo gedaan werd, of dat dit kwam door onkunde van de huidige beheerders. Ondanks het feit dat bij de molen de beweging van boven komt, hebben de stenen toch onderaandrijving. Hiertoe loopt de koningsspil door de gehele steenzolder tot aan de meelzolder, waar een gietijzeren spoorwiel met gekromde spaken en houten kammen is aangebracht. Via gietijzeren steenrondsels en beugelrijnen worden beide koppels stenen aangedreven. Voor de andere werktuigen zijn nog diverse tandwielen en lederen drijfriemen aangebracht. Voor het luiwerk loopt er een drijfriem van de meelzolder omhoog naar de steenzolder, waar deze een luias aandrijft. Omdat deze as direct tegen de muur is aangebracht, kunnen op die plaats geen zakken opgehesen worden. Het luitouw loopt daarom via twee rollen op de kapzolder weer naar beneden, op een centrale plaats in de molen.

Van de twee koppels stenen was één koppel opengelegd. Op dit koppel was geen scherpsel aangebracht, maar vroeger moet er zeker met stenen met een scherpsel gewerkt zijn, omdat er bilhamers in de molen hingen. De gids wist mij helaas niet te vertellen of het andere koppel wel een scherpsel had.

Het was leuk om een in goede staat verkerende Bretonse windmolen te kunnen bezoeken. Het was alleen jammer dat ik niet met een molenaar kon spreken om meer details van de molen te weten te komen en dat de toegangsprijs – zeker voor Nederlandse begrippen – nogal aan de hoge kant was.

Tekst en foto's: Marko Sturm

De onderaandrijving van de stenen: het spoorwiel met gebogen spaken kan het gietijzeren steenrondsel aandrijven (steen is op de foto uit zijn werk gezet).

Jaarverslag 2001

Het bestuur

In het verenigingsjaar 2001 bleef de samenstelling van het bestuur ongewijzigd, op het vertrouwde aantal van vijf personen. In deze samenstelling kwam het bestuur zes maal bijeen, afwisselend bij de bestuursleden thuis.
Aangezien er ook in de molenwereld sprake is van "grensoverschrijdend denken" beperkte het bestuur zijn activiteiten niet uitsluitend tot regionale molenzaken, maar werden goede contacten met de Molenstichting Noord-Brabant onderhouden. In concreto betekende dit dat het bestuur aanwezig was bij de bestuursvergaderingen en jaarvergadering van deze stichting en actief was (en is) in de werkgroep die een databank en digitaal (foto)archief van alle huidige en verdwenen molens in Noord-Brabant op gaat zetten. Om alle molenaars in onze regio op de hoogte te stellen van de plannen met betrekking tot samenwerking van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk en de Molenstichting Noord-Brabant werd er tijdens de molenaarsvergadering in het najaar een presentatie over dit onderwerp verzorgd.

Projecten

Zoals waarschijnlijk alle molenaars en belangstellenden in de regio (en ook daarbuiten) weten, is in 2001 de video over de molens in het Land van Cuijk gereed gekomen. Op de jaarvergadering ging de video in première, hierna zijn in 2001 circa 25 exemplaren gedistribueerd. De opnames en montage van de video werden deskundig verzorgd door de heer Huiskes. Het bestuur heeft inmiddels hiervoor dank overgebracht doormiddel van een bezoek en een attentie. De vereniging heeft zelf zorg gedragen voor het maken van de omslag van de cassette.

Informatieverstrekking met betrekking tot onze molens bleef niet alleen beperkt tot beeld en geluid in de vorm van een video, in 2001 werd ook een ander omvangrijk project voltooid: de informatieborden bij de molens. Afhankelijk van de situatie ter plekke werden de borden staand op palen of hangend aan een muur geplaatst. Met het doel de borden zo goed mogelijk vandaalbestendig te maken, werd het geheel vervaardigd van roestvrij staal en dik kunststof glas. Voor de plaatsing van de borden die niet aan een wand bevestigd werden, werd gebruik gemaakt van materiaal van oude lantaarnpalen. De borden zijn zo gemaakt dat de molenaar zelf eenvoudig de informatie (ter grootte van circa twee A3-vellen) kan verwisselen en actueel houden, een slot beveiligt het bord tegen verwisseling van de informatie door onbevoegden. De vereniging denkt er over om op termijn één A3-vel met een uniforme indeling voor alle molens aan te leveren.

Promotie

Ook op het gebied van promotie heeft de vereniging niet stil gezeten. Begin maart 2001 was de vereniging aanwezig op de molenmarkt van De Hollandsche Molen in Amsterdam. De naamsbekendheid van de vereniging werd wederom vergroot door onder andere de vertoning van de video en de verkoop van Molenvrienden.

De molens

De romp van molen "De Hoop" te Beers blijft een problemenkindje van de vereniging. Februari 2001 vond een gesprek plaats met de gemeente, waaruit bleek dat er toch intentie tot restauratie bestaat. Verder is de Molenstichting Noord-Brabant zich aan het beraden of het mogelijk is om Europese subsidies aan te boren via Interreg III.

Ook voor één van de in goede staat verkerende molens moest het bestuur in de bres springen, gemeente Sint-Anthonis wil namelijk een industrieterrein laten verrijzen tegenover de Hamse molen te Wanroij. Dit had al tot gevolg dat de molenaarswoning van Jan Selten opgekocht werd en Jan moest verhuizen naar het dorp. Omdat de (voor deze streek van het land) zeer goede biotoop van de molen door de aanleg van het industrieterrein aanzienlijk zou verslechteren, heeft de vereniging bezwaar aangetekend bij de gemeente. Dit heeft tot de afspraak geleid dat de molen (net als molenaar Jan Selten) gaat verhuizen, alleen dan niet naar het dorp, maar een stukje van de weg af het land in.

In het jaar 2001 spraken molenaar Jos Verberk van de Hamse molen en José Timmermans het ja-woord tegen elkaar uit. Ter gelegenheid hiervan werd de Hamse molen in de feesttooi gezet. Verder werden in 2001 nog de molens van Gassel en Katwijk mooi-

gezet vanwege respectievelijk het 40-jarig huwelijk van molenaar Jan van Haren en zijn vrouw Gon en het 50-jarig huwelijk van de heer en mevrouw Van Kempen, eigenaars van de Katwijkse molen.

De verenigingsorganen

Met betrekking tot het archief van onze vereniging is geen nieuws te melden. Wel kan het bestuur U mededelen dat de Molenstichting Noord-Brabant een begin gemaakt heeft met de digitalisering van molenarchieven. De eerder genoemde databank-werkgroep zal in de eerste fase al het materiaal met betrekking tot Noord-Brabant uit het archief van de Hollandsche Molen te Amsterdam in digitale vorm omzetten.

Harry Daverveld en Theo van Bergen mochten in 2001 door middel van een kascontrole het werk van onze penningmeester controleren. Op de jaarvergadering werd Peter Simons tot opvolger van Harry Daverveld benoemd.

In 2001 zorgde de redactie voor de verschijning van Molenvriend nummer 43, 44 en 45. De redactie werd uitgebreid met Harry Daverveld, Peter Simons en Ben Verheijen. In de artikelen was wederom veel aandacht voor de molenzaken in de streek.

In 2001 werd verder de werkgroep Molendag Land van Cuijk, bestaande uit Mari Goossens, Frits Harteman, Jos Verberk, Ben Verheijen en Don Werts opgericht, teneinde op 10 maart 2002 (na een interval van vier jaar) dit evenement te organiseren. Aan de hand van een draaiboek werden diverse persberichten in alle mogelijke (molen)media verspreid.

De molenaars

In het jaar 2001 hebben 21 molenaars van onze vereniging elf molens draaiend weten te houden. De molen van Mill was niet draaivaardig. Verder moet opgemerkt worden dat de molen van Rijkevoort alleen het eerste halfjaar gedraaid heeft. In de tweede helft van het jaar was deze molen niet draaivaardig in verband met de slechte conditie van de windpeluw. Van de 21 molenaars zijn er 14 gediplomeerd via de opleiding van het Gilde van Vrijwillige Molenaars en het diploma van de Hollandsche Molen.
Tweemaal werd een molenaarsvergadering georganiseerd, één van deze vergaderingen werd op de molen te Haps georganiseerd, teneinde op deze bijeenkomst het informatiebord te kunnen onthullen.

Leden

Op 20 januari werd in het restaurant bij de Heijense molen de gezamenlijke maaltijd georganiseerd, waarbij tevens de mogelijkheid geboden werd om de nabijgelegen molen te bezoeken. Op 27 maart werd te Boxmeer de jaarvergadering gehouden, met de eerder genoemde première van de video “Koren op de molen”.

Bij aanvang van het jaar bestond het ledenbestand uit 68 leden, met nieuwe aanmeldingen in dit jaar is de teller opgelopen tot 73.

de secretaris
de redactie

Watergebruik van de Molenbeek

Enkele attente leden van onze molenclub signaleerden op de Molendag 10 maart j.l. dat het rad van de watermolen (te Vierlingsbeek, red.) niet draaide. Dit gebeurt vaker en wel als er geen verval is tussen het water boven en beneden de sluis. Op 10 maart was dit het geval. Door de hoge waterstand van de Maas, die het water in de beek terugstuwt, was het peil gelijk. De kracht van het water geeft wel beweging maar geen stuwing, die het rad in beweging houdt. Een voordeel voor de vissen die dan wel naar de bovenbeek kunnen zwemmen om te paaien.

Iedere nazomer wordt de beek enkele malen geschoond. Overtollig riet en andere waterplanten worden weggemaaid door mensen van het waterschap om een goede waterdoorstroming te bevorderen en dichtslibben te voorkomen. In die tijd is een goed waterverloop niet mogelijk en staat het rad stil. Zo ook bij plotselinge overvloedige regenval waardoor het rad dit water niet kan verwerken en op hol zou slaan.

Meestentijds genieten veel mensen van het rustig draaiende rad op deze unieke locatie.

Het peil geeft zijn hoogste stand aan

Geen zorgen als het rad nog eens op onze Molendag niet functioneert.

Tekst en foto's: Harrie Kaanen

Het waterrad bij hoogwater

Oeffeltse molenaars leveren succesvolle examenkandidaten

De beide Oeffeltse molenaars Theo van Bergen en John Houben leverden dit voorjaar wederom drie examenkandidaten. De aspirant molenaars kregen van de beide molenaars voldoende bagage mee om met succes door het voorjaarsexamen te komen op standerdmolen Zeldenrust te Geffen.

Een jaar geleden startten Frans van de Water, Walter Cornelissen en Stefan Willems op de ronde stenen bergkorenmolen de Vooruitgang in Oeffelt met het laatste gedeelte van de opleiding tot vrijwillig molenaar. Het *blauwe boek* zoals Theo dit noemde vormde de leidraad van het theoretische gedeelte. Elke week kregen we een hoofdstuk aangewezen dat thuis voorbereid moest worden. 's Zaterdags op de molen werd onder genot van een kopje koffie deze stof dan behandeld. Theo en John stelden om beurten vragen welke door de leerlingen beantwoord moesten worden. En mocht je het antwoord niet weten dan moest je het nog maar een nazoeken in het blauwe boek. Het theoretische werd afgewisseld met praktische vaardigheden. Het eerste wat er gevraagd werd bij het betreden van de molen, was wat de weersverwachtingen voor de komende uren waren. John, die het weerpraatje voor zijn rekening nam, vroeg herhaaldelijk de diverse depressies te benoemen. Repeteren, herhalen en op oorlogssterkte blijven noemde Theo dit. Ook had Theo regelmatig ezelsbruggetjes voor bepaalde termen. Zo kwam het regelmatig voor dat hij door middel van cryptische omschrijvingen de woorden in de mond wist te leggen. Tijdens de proefexamens en de voorbereidingen op de Pegstukken in Schijndel waren Theo en John ook daar aanwezig om de laatste kneepjes bij te brengen. Na het behalen van het proefexamen in januari van dit jaar werd er gestart met de *keukentheorie,* zoals Theo dit noemde. Wekelijks werd er in huiselijke kring door de theorie heen geworsteld. Enkele weken voor het examen werd er een bezoek gebracht aan het openluchtmuseum in Arnhem. Tijdens deze dag bezochten de aspirant-molenaars alle in het museum aanwezige molens. Een telefoontje aan de museummolenaar deed wonderen want de koffie stond reeds klaar voor de molenaars. Samen met de daar werkzame molenaar Rolf Klip werden alle molens uitvoerig bestudeerd. Enkele weken voor het voorjaarsexamen reisde de examenkandidaten met Theo en John af naar het Brabantse Geffen, om daar de laatste voorbereidingen te treffen. Op 18 juni was het dan eindelijk zover, tijdens deze tropische dag moesten de drie Oeffeltse kandidaten op de standerdmolen van Geffen op Examen.
De examencommissie bestaande uit de heren Vellekoop, Derckx en de Vries, geassisteerd door mevrouw Pouw, had er een moeilijke klus aan om de examenkandidaten vragen voor te leggen waarop ze het antwoord schuldig moesten blijven. Niet alleen de molenaars mochten de felicitaties in ontvangst nemen van de examencommissie; ook Theo en John, welke al de gehele dag de handelingen van hun leerlingen vanaf een afstand volgden, werden gefeliciteerd met het behaalde resultaat.

Ere wie ere toekomt stond al eens in de Gildebrief te lezen. Woorden die ook hier weer op de plaats zijn. Theo en John bedankt voor de tijd welke jullie erin gestoken hebben... **bedankt**.

Stefan Willems

Aan de licht

John Houben

John Houben, leeftijd 53 jaar
Ik ben geboren en getogen in Roggel, midden Limburg en getrouwd met Marie-José, afkomstig uit het witte stadje Thorn. We hebben 3 kinderen van 22, 20 en 18 jaar.

Wij wonen sinds 1983 in Cuijk. Ik ben afgestudeerd op de LandbouwUniversiteit te Wageningen, als proces- en werktuigkundige.
Mijn werkterrein ligt bij levensmiddelen producerende bedrijven. Ik doe vooral technologische en productontwikkeling en kwaliteitsbeheersing als Quality Assurance Manager.

Interesse voor molens.
Mijn vader had een ambachtelijke bakkerij waarin ik van jongs af aan meewerkte. Daardoor heb ik veel praktijkervaring opgedaan met meel en de verwerking ervan in brood en banketproducten.
In de periode dat ik bij Honig in Nijmegen werkte, was ik ook verantwoordelijk voor de afstemming van de kwaliteit van het meel, zoals dat van verschillende industriële molens betrokken werd.
Dit meel werd verwerkt in deegwaren als macaroni, spaghetti, vermicelli en cake- en bakmixen.
Daardoor had ik veel contacten met industriële molens in West-Europa.

En zoals gezegd, ik was geïnteresseerd in meel en molens.
Op een nationale molendag kwam ik op de Jan van Cuijk, bij Ben Verheijen, die heel enthousiast vertelde over de molen en vrijwillige molenaars.
Mijn interesse was gewekt en voor mij was dit het startpunt hier verder in te duiken.

De opleiding voor vrijwillig molenaar ben ik gaan volgen bij Theo van Bergen op “de Vooruitgang” in Oeffelt, met enkele omzwervingen naar andere molens in het Land van Cuijk.

Na mijn slagen voor het examen vrijwillig molenaar 1996 ben ik bij Theo in Oeffelt blijven draaien als tweede molenaar.
Deels omdat ik de molen goed heb leren kennen, maar ook omdat er altijd iets te doen is. De molen is een instructiemolen. Er zijn altijd leerlingen in opleiding en af en toe komen de oude leerlingen nog eens gedag zeggen. Verder doen we klein onderhoud aan de molen.
De molen is geheel maalvaardig en er wordt gemalen voor instructie en demonstratie.
Zo heb ik in deze tijd een steentje bijgedragen aan de opleiding en het slagen van 14 nieuwe vrijwillige molenaars.

Verder ben ik bestuurslid en secretaris van “Het Gilde van Vrijwillige Molenaars” – afdeling Noord Brabant. Naast de secretariële werkzaamheden zorg ik voor de organisatie van de provinciale toelatingsexamens. Ook ben ik lid van de examencommissie, die de provinciale toelatingsexamens afneemt.

Om meer inzicht te krijgen in het ambachtelijke maalproces volg ik de cursus korenmolenaar van het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde. Deze hoop ik eind dit jaar te kunnen afsluiten.
In deze cursus leer je alles over het ambachtelijk malen van koren zoals dit vroeger gebeurde.
Het afstellen van stenen, het billen, kwaliteit van meel, graan, brood, voedselveiligheid, enz.
Binnen deze cursus verzorg ik al enkele jaren het onderdeel over voedselveiligheid volgens HACCP, zoals deze vastgelegd is in de hygiënecode voor korenmolenaars.
Het is een aparte ervaring als je als leerling ook leraar bent van dezelfde cursus.

Ik hoop nog jaren actief te kunnen zijn in de wereld van vrijwillige molenaars en bij te kunnen dragen aan de opleiding van nieuwe vrijwilligers.

Molens in de regio

Molens in de regio

De meeste lezers weten zich ongetwijfeld de bijzetting van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Claus in de koninklijke grafkelder van de nieuwe kerk te Delft nog goed te herinneren. Diverse molenaars in het Land van Cuijk en de kop van Noord-Limburg hebben een laatste eerbetoon aan de prins gebracht door hun molen in de periode tussen het overlijden en de bijzetting in de rouw te zetten, uiteraard volgens regionale traditie.
Het voeren van de rouwstand kon helaas niet beperkt blijven tot deze periode, omdat op 14 oktober jongstleden oud-molenaar Van de Besselaar van molen "De Hoop" te Beers overleed (zie ook het in memoriam in dit nummer). Overeenkomstig de afspraak om bij het overlijden van een (oud-)molenaar collectief de molens in de rouw te zetten, hebben vele molenaars uit de regio hierop hun molen in de rouw gezet.

De Nooitgedacht te Afferden

De molen heeft een schilderbeurt ondergaan. Hierbij zijn het gevlucht, het baliehek en de deuren geschilderd. Voorts zijn de beltdeuren door nieuwe vervangen en liggen er nieuwe schoren gereed ter vervanging van de huidige lange schoren. Helaas staat de molen wegens het ontbreken van een molenaar meer stil dan dat hij draait, hetgeen uiteraard niet bevorderlijk is voor zijn conditie. Dus een vrijwillig molenaar om deze molen regelmatig te laten draaien is van harte welkom.

De molen De Hoop te Beers

Op dit moment is men nog steeds op zoek naar een nieuwe voorzitter. De gemeente Cuijk heeft toegezegd bereid te zijn om de molen voor een symbolisch bedrag over te dragen aan Molenstichting De Hoop. Voorwaarde is echter wel dat de stichting een subsidiebedrag van 45.000 euro bij elkaar moet kunnen brengen. Op 30 oktober is er een vergadering met betrekking tot het restauratieplan van de Beerse molen. De aanwezigen zijn Mevrouw G. Lucas van de gemeente Cuijk, de heer G. Nienhuis van Monumentenzorg, molenmaker H. Beijk en Perry Hendriks van Molenstichting De Hoop. Verder is er ook een bijeenkomst geweest met de heer L. Endedijk van Vereniging De Hollandsche Molen om bepaalde zaken met betrekking tot de restauratie op een rij te zetten. Ons bereikte het droeve bericht dat de heer Herman van den Besselaar, de laatste particuliere eigenaar van de molen aan Het Leuvert in Beers, op 14 oktober op 74-jarige leeftijd is overleden. (Zie ook het in memoriam in dit nummer.)

De Martinus te Beugen

De staart van de molen is geschilderd en ziet er weer goed uit. Een schilderbeurt voor de lange schoren en kruibok zou geen overbodige luxe zijn. Voor het overige is alles in orde.
In verband met het overlijden van mevrouw Anny Meulensteen-Groothusen heeft de molen in de rouw gestaan.

De Jan van Cuijk te Cuijk

In de afgelopen maanden september en oktober zijn er heel wat werkzaamheden op de Jan van Cuijk uitgevoerd. Allereerst is molenmaker Beijk uit Afferden begonnen met het vervangen van het houtbeschot van de molenkap. Het bestaande hout was zeer dun en niet in staat om de asfaltnagels van de kapbedekking vast te houden. Het dakbeschot bestaat nu uit 16 mm latten die moeilijk waren rond te zetten vanwege de kleine kap van de Cuijkse molen. Bij dit werk zijn ook enkele stukken van de gordingen vervangen omdat deze zeker voor de verdere toekomst onvoldoende van kwaliteit waren. In het algemeen streven we er naar om zoveel mogelijk oorspronkelijk materiaal bij onderhoud of restauraties te sparen. Op het dakbeschot is een nieuwe dakbedekking aangebracht welke bestaat uit een gespijkerde onderlaag en een hierop geasfalteerde bovenlaag. Hierna was het de beurt aan de firma Janssen uit Beugen om de veelbesproken afvoergoot rond de molenkap aan te brengen. Er is heel wat pas- meet- en soldeerwerk aan te pas gekomen om de goot plus overloopbuizen en de afvoer langs de staartbalk aan te brengen. De buitenkant van de goot hebben we zwart laten maken terwijl de goot bij het voorkeuvelens en de afvoer over de staartbalk groen zal worden. Uiteindelijk is de dakgoot minder opvallend dan we gedacht hadden en hopelijk zal deze zijn werk doen door het vuil en groen worden van de molenromp met een acceptabel aantal jaren te vertragen. Als laatste kwam de Firma Willems uit Landhorst in actie om de molenromp onder handen te nemen. Na het schoon-

spuiten onder hoge druk werd de romp voorzien van twee lagen speciale witte siliconenverf en werden de togen rond de beltdeuren en raampjes in het rood uitgevoerd. De ondertoog van de romp werd zwart gemaakt. De molenaars Ben Verheijen en Stefan Willems hebben de gang van zaken dagelijks in goede verstandhouding met de uitvoerende vakmensen bijgehouden om zodoende ook van de molenaarskant te letten op de kwaliteit van het werk. Nu het werk achter de rug is heeft de Jan van Cuijk weer een nieuwe mooie kap inclusief dakgoot en staat de romp er weer keurig bij. Dit blijkt ook uit de complimenten van de mensen uit de wijk die de molen passeren. Molenmaker Beijk heeft ook de balie van het pakhuis voorzien van drie nieuwe planken. Vandalen hebben enkele maanden geleden diverse planken uit hun bevestiging getrokken en een andere plank gebroken. Deze reparatie is voorlopig omdat de molenaars terug willen naar de vroegere uitvoering van deze omheining. Ook heeft men een molenzeil losgemaakt wat een hele nacht in een behoorlijke wind heeft staan te klapperen zodat de onderhoektouwen beschadigd werden. Na lange tijd hebben we ook weer last gehad van graffity-spuiters. Daar dit op de bakstenen muur van het pakhuis gebeurd was, is dit door het specialistische bedrijf De Gevelmeesters uit Beers weer verwijderd en is de muur voorzien van een anti-graffity coating. De molenaars kunnen weer vooruit met de Cuijkse molen en we willen dat ook zo continueren door bij de gemeente Cuijk een vaste jaarlijkse kapitaalreservering met betrekking tot onderhoud en restauratie ingevoerd te krijgen.

De Reus te Gennep

Na zijn restauratie zijn nog een aantal werkzaamheden uitgevoerd. Zo zijn alle wiggen weer aangeslagen. Een aantal geplaatste ruitjes vertoonden barsten en zijn vervangen. Voorts heeft de molen op de maalzolder een tweetal houten “haken” gekregen voor het opbergen van de haak en de vlaggenmast. Tenslotte is een lekkage van de steenbus gedicht. De Reus kan er weer tegen.

De Bergzicht te Gassel

De stenen voor het tweede koppel zijn gescherpt door Hans Titulaer en zijn in de Bergzicht aanwezig. De nieuwe kuip en de kaar zijn nog bij molenmaker Beijk in Afferden. Evenals in Katwijk het geval is wacht molenaar Jan van Haren op de nieuwe subsidieregeling. Het ligt in de bedoeling om de onderhouds- en restauratiesubsidie in elkaar te schuiven. Momenteel maalt en draait Mari Goosens met de molen. Van drie enden heeft Mari de spieën van het hekwerk nagekeken. In verband met de slechte biotoop achter de molen is Jan van Haren van plan om contact met de gemeente Grave op te nemen. Ondanks de vele beloften gedaan door stichting Het Brabants Landschap wordt er geen snoeiwerk verricht aan de aanplant welke voor de molen langs de weg naar Grave aanwezig is.

De Mariamolen te Haps

Van de Mariamolen zijn de muren van het bovenstuk van de onderbouw bijgewerkt en uitgevoegd. De bovenschijfloop is door molenmaker Beijk opgewigd en uitgelijnd en er zijn kammen in het bovenwiel vervangen. Aan de tegel van de penbalk is een schuin kantje gemaakt zodat de olie gemakkelijker erin kan lopen. Dit is gedaan in verband met de smering om te voorkomen dat de tegel warm loopt. Of het echt helpt moet men nog ervaren! Op 21 juni van dit jaar heeft men herdacht dat de molen een leeftijd van 200 jaar had bereikt. Er was een massale feestelijke bijeenkomst van molenaars welke tevens de inleiding vormde van het Brabantse Molenweekend. Robbert Verkerk en Sietske Verheijen zijn bezig met het opmeten van de molen. Het ligt in de bedoeling om de resultaten op te nemen in het molenboek dat door de Molenstichting Noord-Brabant zal worden samengesteld en ook

Met het nieuwe voegwerk staat de Maria er weer prachtig bij, nu nog wachten tot de molen volledig maalvaardig is (foto Don Werts)

zal dienen als algemene moleninformatie. Molenaar Don Werts is van plan om de steenkoppels open te leggen, schoon te maken en af te stellen met de bedoeling om in de toekomst weer te gaan malen.

De Gerarda te Heijen

De molen verkeert nog steeds in een goede conditie en draait regelmatig. Molenaar Harry Kaak zit echter dringend op nieuwe zeilen te wachten, hopelijk komen die binnen afzienbare tijd. Het enige wat verder nog gedaan moet worden is het muurwerk bij de inrijpoort waarvan al in ons vorig nummer sprake was.

Een nieuwe leerling uit Sambeek heeft interesse getoond om op de Gerarda te gaan draaien en malen. In de komende tijd zal hij zich bij Harry Kaak op de Heijense molen in de molenwereld gaan verdiepen. Het behoeft geen betoog dat dit voor de bezetting van de molens in de kop van Noord-Limburg een goede zaak is, laten we hopen dat dit doorzet.

Zoals eerder in dit blad vermeld, heeft de heer Jan Hofstra, een deskundige op het gebied van Friese molens, uitgebreid onderzoek gedaan naar de herkomst van het achtkant van de Gerarda, hierbij geholpen door diverse andere molendeskundigen. Binnenkort zal hierover een uitgebreid artikel in het tijdschrift Molenwereld verschijnen. Molenaar Harry Kaak heeft inmiddels ook al een Friese molenaar op bezoek gehad, die op een van overgebleven veenpoldermolens draait. Waarschijnlijk komt hij later nog een keer met een grotere delegatie terug.

De stellingmolen te Katwijk

Molenmaker Beijk heeft een begroting gemaakt voor de Katwijkse molen. Hierin zijn o.a. opgenomen het doorhalen en het schilderen van de roeden. Ook het penlager moet vernieuwd worden, want dit is helemaal uitgesleten. Verder dient de rietpels aan vier kanten vervangen te worden, namelijk twee aan de west- en twee aan de zuidzijde. Onder invloed van zon, wind en neerslag hebben deze vakken het meest te lijden en het riet wordt hier steeds korter. Momenteel zijn de wilgentenen die onder het riet moeten zitten al duidelijk zichtbaar. Zoals bekend heeft molenaar Peter Simons al diverse malen de ontstane gaten met zelf gesneden riet dichtgemaakt. Op welke termijn het riet vervangen wordt moet nog beken worden en men is van plan om na te gaan of de toekomstige subsidieregeling hiervoor kan worden aangewend. Bij deze regeling worden de onderhouds- en restauratiesusidies min of meer in elkaar geschoven hetgeen leidt tot de mogelijkheid om grotere bedragen te declareren. Het ligt in de bedoeling dat Hans Selten bij Peter op de molen komt om zich verder te bekwamen in de molenwereld.

De Korenbloem te Mill

Momenteel is er met betrekking tot de restauratie of algemene situatie van deze molen niets bekend. Het ligt in de bedoeling om bij de volgende uitgave van de Molenvriend contact op te nemen met de huidige eigenaars van de Korenbloem.

De Vooruitgang te Oeffelt

Na het slagen van Stefan Willems, Walter Cornelissen en Frans van de Water zijn Theo van Bergen en John Houben weer druk bezig om nieuwe leerlingen op te leiden. Momenteel zijn er twee mensen uit Eindhoven en een persoon uit Lith op de Oeffeltse molen werkzaam. De mensen uit Eindhoven zijn daar omdat de opleidingsmolen van Gerard Sturkenboom niet kan draaien. Met de molen is alles in orde en in het algemeen maalt Theo op vrijdagmiddag met De Vooruitgang. Met het teren van de kap door molenmaker Coppens is het lekken van de kap definitief van de baan. Onlangs hebben diverse buitenlandse groepen de Oeffeltse molen bezocht. Dit waren mensen uit Rusland, China, Canada en Pakistan. In verband met de Arbowet wordt er vóór het gedeelte van de belt dat vrij toegankelijk is een haag geplant zodat deze onveilige situatie met betrekking tot het betreden van de belt tot het verleden behoort.

De Korenbloem en de watermolen te Oploo

Zowel in de windmolen als in de watermolen zijn de betonnen vloeren vervangen door stenen, zogenaamde waaltjes. Ook is er een molensteen opgenomen in het pad bij de molen. Molenmaker Beijk heeft de molen rechtgezet en nu kan men de Korenbloem kruien zonder dat de grasmat geraakt wordt. Het was niet mogelijk om de molen helemaal recht te zetten maar dit had te maken met bepaalde ouderdomsverschijnselen. Momenteel vertoeft er een leerling op de Oplose molen. Dat is de heer Jurgen van Stiphout uit Helmond die sinds het begin van dit jaar daar in figuurlijke en letterlijke zin meedraait. De molenaars Jan van Riet en Piet Geenen malen of draaien regelmatig met de windmolen en de watermolen. Wat de watermolen betreft begint de hoeveelheid waterplanten achter de molenkolk een probleem te vormen met betrekking tot de afvoer van het water.

De Bovenste Plasmolen te Plasmolen

Zie hiervoor het artikel elders in dit nummer.

De Luctor et Emergo te Rijkevoort

Afgezien van een aantal gebreken was het na een paar ingrepen – zie nr. 47 – weer mogelijk met de molen te draaien, totdat een aantal roedwiggen vervangen moest worden. Na dit karwei leek de lucht geklaard; helaas sloeg het noodlot in de vorm van een kapotte schoor weer toe. De rechter lange schoor gezien vanaf de kruibok bleek onder de las gebroken te zijn, waardoor verder draaien uitgesloten is. Inmiddels heeft molenmaker Beijk opdracht gekregen twee nieuwe lange schoren te plaatsen alsmede de kruibok en staartbalk te vervangen. Laten we hopen dat dit werk spoedig gerealiseerd is. Te lange stilstand is ook voor deze molen niet gezond.
Verder dient nog vermeld te worden dat de stellingschoren aan de noordzijde van de molen eveneens aan reparatie c.q. vervanging toe zijn.

De Heimolen te Sint-Hubert

Molenaar Harry Daverveld hoopt dat de kap nu vogeldicht is. Hij heeft dit gedaan door middel van platen welke aan de overring zijn vastgemaakt en ongeveer 2,5 centimeter over de kuiprand meedraaien. Eerder was dit gedaan met gaas maar dat blijft haken en wordt losgetrokken. De Heimolen heeft altijd al veel last gehad met kouwen die maar al te graag daar willen nestelen. Men heeft een nieuwe kabel voor de bliksemafleider aangeschaft en men wil ook nog de vereiste electrische verbinding maken tussen de twee roeden. In verband met de stalen bovenas wordt er ook een verbinding van de askop met de bliksemafleider gemaakt. Om de einden van de hoektouwen zijn allemaal nieuwe takelingen aangebracht. Verder heeft de molen van de gemeente Mill een huisnummer gekregen en dat is nummer 99. De molen draait regelmatig en af en toe wordt er wat gemalen. Zoals reeds bij de betreffende molen vermeld werd ligt het in de bedoeling dat leerling Hans Selten naar de Katwijkse molen gaat om nieuwe ervaringen en molenfeiten op te doen.

De Hamse molen te Wanroij

In verband met problemen met betrekking tot de uitstoot van de te bouwen mestfabriek lijkt de uitbreiding van het bedrijventerrein vertraagd te worden. Molenmaker Beijk heeft een nieuwe kruibank gemaakt, welke overigens steviger van constructie is dan de voorgaande. Verder deelde molenaar Jan Selten mee dat de staart en de trap geschilderd zijn. De loper van de achtermolen is gescheurd. Dit heeft tot gevolg dat waarschijnlijk zowel de loper als de ligger vervangen moeten worden. Deze zomer hebben vandalen de lampen bij de Hamse Molen stuk geslagen. Deze zijn inmiddels weer gerepareerd. Over het eventueel verplaatsen van de molen in verband met de uitbreiding van het bedrijventerrein is niet meer gesproken. Momenteel zijn er geen leerlingen op de molen en de huidige molenaars zijn: Jan Selten, Jos Verberk en Walter Cornelissen.

De Rust na arbeid te Ven-Zelderheide

De molen is inmiddels uitwendig gevoegd en op een paar kleinigheden na is de romp aan de buitenzijde gereed en ziet hij er uit als “nieuw”. De steigers waarvan wij in ons vorig nummer spraken zijn derhalve verdwenen en nu maar hopen dat men met de overige werkzaamheden spoedig kan gaan beginnen er valt n.l. nog veel te doen. Wij blijven u op de hoogte houden.

Tekst: Frits Harteman en Ben Verheijen
Foto’s: Jan van Haren en Don Werts

Molenbezoek in de regio

Ronde stenen bergmolen "Nooitgedacht" te Afferden
Openingstijden: geen vaste openingstijden (geen vaste molenaar)
Eigenaar: Harrie Beijk
Telefoonnummer(s): 0485-531910

Ronde stenen bergmolen "Martinus" te Beugen
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Frits Harteman; Hans Heijs; Marko Sturm en Ludger Pauls
Telefoonnummer(s): resp. 0485-572271; 0485-577330; 0485-573616 en 0485-515789

Ronde stenen bergmolen "Jan van Cuijk" te Cuijk
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09:00 tot 12:00 uur
Molenaar(s): Ben Verheijen en Stefan Willems
Telefoonnummer(s): resp. 0485-313298; 0485-318028

Achtkante bergmolen "Bergzicht" te Gassel
Openingstijden: zaterdag van 10:00 tot 17:00 uur, diverse doordeweekse dagen
Molenaar(s): Jan van Haren en Mari Goossens
Telefoonnummer(s): resp. 0485-33124 en 0485-57 3815

Ronde stenen bergmolen "De Reus" te Gennep
Openingstijden: geen vaste openingstijden (geen molenaar)
Eigenaar: Jan Coopmans
Telefoonnummer(s): 0485-511760

Zeskante bergmolen "Mariamolen" te Haps
Openingstijden: zondagmiddag van 15:00 tot 18:00 uur
Molenaar(s): Don Werts
Telefoonnummer(s): 0485-322460

Achtkante bergmolen "Gerarda" te Heijen
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Harry Kaak
Telefoonnummer(s): 0485-516619

Achtkante stellingmolen te Katwijk
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09:30 tot 12:30 uur
Molenaar(s): Peter Simons en Perry Hendriks
Telefoonnummer(s): resp. 0485-313673 en 0485-322872

Ronde stenen bergmolen "De Korenbloem" te Mill
Openingstijden: niet geopend voor bezoek (in restauratie)
Molenaar(s): geen

Ronde stenen bergmolen "De Vooruitgang" te Oeffelt
Openingstijden: zaterdagmorgen van 10:00 tot 13:00 uur (wintertijd)
Molenaar(s): Theo van Bergen en John Houben
Telefoonnummer(s): resp. 0485-361718 en 0485-320994

Standerdmolen "De Korenbloem" te Oploo en de watermolen te Oploo
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09:00 tot 12:00 uur
Molenaar(s): Jan van Riet en Piet Geenen
Telefoonnummer(s): resp. 0485-383551 en 0485-382891

Ronde stenen stellingmolen "Luctor et Emergo" te Rijkevoort
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14:00 tot 17:30 uur
Molenaar(s): Mari Goossens; Robbert en Sytske Verkerk
Telefoonnummer(s): resp. 0485-573815 en 0485-313647

Ronde stenen bergmolen "De Heimolen" te Sint Hubert
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Harry Daverveld
Telefoonnummer(s): 0485-453353

Ronde stenen bergmolen "Rust na arbeid" te Ven-Zelderheide
Openingstijden: geen vaste openingstijden (in restauratie)
Molenaar(s): Ludger Pauls
Telefoonnummer(s): 0485-515789

Standerdmolen "De Hamse Molen" te Wanroij
Openingstijden: zaterdag van 10:00 tot 14:00 uur
Molenaar(s): Jan Selten; Jos Verberk en Walter Cornelissen
Telefoonnummer(s): resp. 0485-452587; 0485-578243 en 0485-478818

N.B. De openingstijden zijn slechts een indicatie. In sommige gevallen is/zijn de molenaar(s) niet of op een ander tijdstip aanwezig. Wilt u zeker zijn van een bezoek aan de molen, dan adviseren wij u telefonisch contact op te nemen met de desbetreffende molenaar(s).

Der Bauer und der Windmüller

Hierbij het vervolg van het stripverhaal “Der Bauer und der Windmüller” van Wilhelm Busch (1832-1908). Zie voor de vorige afleveringen Molenvriend nummer 46 en 47.

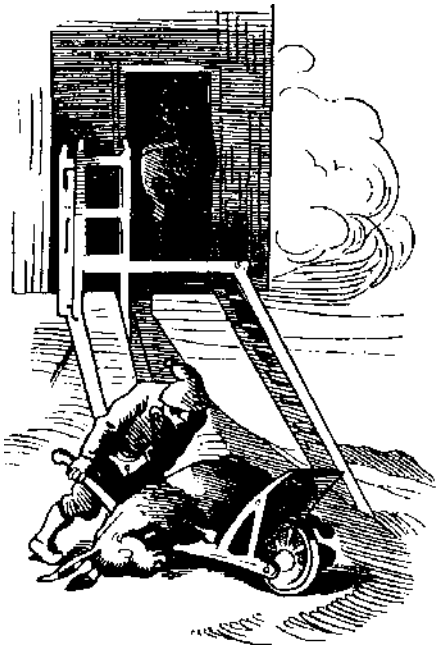

← Hier siehst du nun auf einem Karrn
Den Abgeschiednen heimwärts fahrn.

De boer rijdt nu zijn kar voor,
de afgezonderden gaan ervandoor.

→ Und als der Bauer kam nach Haus,
Fuhr seine Frau zur Tür heraus.

De boer komt nu bij huis aan,
wat zijn vrouw meteen naar de deur doet gaan.

← Mit Einem Besen, groß und lang,
Macht sie dem Bauer angst und bang.

Met een bezem, groot en lang,
bezorgt ze de boer angst en maakt hem bang.

← Der Bauer nimmt die Säge
Und wehrt sich ab die Schläge.

De boer nu gebruikt de zaag
als bescherming tegen slaag.

→ Ein Sägezahn trifft ganz genau
Ins Nasenloch der Bauersfrau

Een scherpe tand van het zaagblad
treft de boerin precies in ’t neusgat.

← Die Nase blutet fürchterlich,
Der Bauer denkt: Was kümmert’s mich!

De neus bloed heel gemeen
De boer denkt: ach wat, ik ga heen.

(wordt vervolgd)

Vrije vertaling: Marko Sturm
Met dank aan: Gerd Hage

(advertentie)

van Eeten & Reijs Notarissen

Lid s.w.v. Land van Cuijk

Postadres: Postbus 11, 5450 AA MILL
Kantooradres: Oranjeboomstraat 3, MILL, Tel. 0485 - 451276 fax 454063

(advertentie)

BEIJK

molenmakers

houtrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a
5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910
fax 0485-532305

(advertentie)

Als je vooruit wilt in de veehouderij, kom dan eens met Hendrix praten.

Natuurlijk moet uw voerleverancier verstand hebben van voer. Maar hij moet ook met verstand van zaken kunnen meepraten over huisvesting, gezondheid, bedrijfsontwikkeling en milieu. Want uw bedrijfsresultaten hangen van veel meer af dan van voer alleen.
De Legpluimveegroep durft verder te kijken dan het voer dat zij leveren. Zij hebben een praktische kijk op hoe je een boerenbedrijf gezond kunt houden, nu én in de toekomst. Dat wordt des te belangrijker nu het er steeds meer om draait om de kosten te beheersen.

Hendrix

Legpluimveegroep
Hoofdstraat 4
6598 AD Heijen
telefoon 0485-490777

a nutreco company